

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 915188/4

בבית הדין הרבני האזורי רחובות

לפני כבוד הדיינים:

הרב נחום שמואל גורטלר – אב"ד, הרב יהודה שחור, הרב ציון אשכנזי

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד דוד טובול)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד עזרא אשרי)

הנדון: חלוקת רכוש באשה מורדת

פסק דין

בפני ביה"ד תביעת הבעל לחלוקת רכוש.

הצדדים התגרשו זמ"ז ביום יט' באלול תשע"ה (3.9.15).

רכושם המשותף של הצדדים כולל את דירת מגורי הצדדים, מניה ב"אגד", הלוואת הצדדים מאבי הבעל, רכב, שכר דירה, מטלטלין ותביעת כספים.

ביה"ד קיים דיונים ושמע את טענות הצדדים, ולאחר שהגישו סיכומים בנושא הרכוש, ביה"ד ניגש לפסק הדין.

א. הבית המשותף

לטענת הבעל התובע הבית ברחוב... נרכש ונקנה מכספו המלא של אביו של הבעל מר... ביום ט' טבת תשנ"ז (19.12.96). לאישוש טענתו מצרף הבעל מסמך קבלה.

הנתבעת משיבה כי הבית נרכש ע"י הצדדים, רשום בטאבו ע"ש שני הצדדים ולכן הבית שייך לשני הצדדים בחלקים שווים. על מסמך הקבלה אותו הציג הבעל לפיו אביו שילם את התמורה לרכישת הדירה, משיבה הנתבעת כי אין ידוע אם המסמך נכון, על המסמך חתום מוכר הדירה בלבד והאשה לא היתה מעורבת ולא קיבלה כל מידע על כך.

ביה"ד מכריע ע"פ הודאת האשה כי היא מודה שלא שילמה סכום כספי כל שהוא עבור רכישת הדירה. הודאתה עולה מתוך טענותיה של האשה עצמה. האשה כותבת כי: "בית זה נרכש ע"י הצדדים בחלקים שווים ורשום בטאבו ע"ש שני הצדדים", ואינה מציינת שנתנה דבר לקניית הבית, ומזה נראה שהאשה מודה שהיא לא השתתפה בנתינת התשלום עבור רכישת הדירה. כן מוכח גם מהמשך דבריה, שכך היא כותבת: "האשה לא היתה מעורבת בכך ולא קיבלה מידע על כך", גם מזה נראה, שלא שילמה דבר, היא אינה מכחישה את הש"ק שנתן אבי הבעל מכל וכל אלא רק אומרת שלא היתה מעורבת ולא קיבלה מידע על כך.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אלא דלכאורה היה מקום לומר, שהגם שהאשה לא שילמה מאומה עבור הדירה, מכל מקום הבעל או אביו העבירו מחצית הבית על שם האשה (או שילמו עבורה), ולכן צריך להיות הדין שהבית שייך לשני הצדדים.

ברם נ"ל שבנדון זה אין לומר כן. ונבהיר הדברים: בנדון זה הבעל מציג בפני ביה"ד מסמכים לפיהם אביו של הבעל שילם עבור הדירה. ואם כן יש לראות בכך כאילו הבעל עצמו שילם עבור כל הדירה. ונ"ל להביא ראיה לדבר זה מהירושלמי כתובות (פרק הנושא פרק יב הלכה א'): "פסק לזון את כלתו, וזה ומעשה ידיה לבנו". הרי להדיא שאב הנותן דבר לכלתו, כוונתו לתת את הדבר לאשה במקום בנו, ולכן יש להתייחס לתשלום אבי הבעל כנתינה של הבן לאשתו – כלתו של אביו, את מחצית הדירה.

ואם כן בנדון זה, שאשה זו זנתה תחת בעלה, ולפי מה שפסק בפתחי תשובה אבע"ז סי' צ"ט ס"ק ז' אשה שזנתה לא הפסידה מתנותיה. ברם כך הדין כאשר האשה זנתה משום שיצרה גבר עליה, אבל אם זנתה בכוונה להיאסר על בעלה כדי שיגרשה, או שעזבה את בעלה והלכה לחיות עם אדם אחר, הרי שאשה זו היא גם מזנה וגם מורדת, והדין שמפסידה מתנותיה. וכ"כ בפסקי דין רבניים ח"ה עמוד 13.

ונבהיר, במקרה זה יש לאשה דין מורדת גמורה. בתאריך יט' חשון תשע"ג (4.11.12) פתח הבעל תביעת גירושין ותביעת מורדת, בכתב התביעה הוא כותב שהאשה מורדת בו, ולא רוצה לעשות שום ניסיון לשלום בית.

וכך כותב בנם של הצדדים בתצהיר שהגיש לביה"ד:

"אני מצהיר שבחודש אוקטובר 2012 אבי... עזב את הבית בהתאם לדרישה של אמי ומיד בסמוך לכך יומיים לאחר מכן נכנס לגור בבית של הורי מר... שהוא בן זוגה של אמי. מאז אני לא מסוגל כלל לגור בבית הורי ואני לא רצוי ומעיפה אותי ומסלקת מהבית כל מתי שאני מבקר את אחי היותר קטנים ממני."

הן אמת שמגיש התצהיר הוא בנו של התובע ובן קרוב הוא ופסול לעדות. ברם יש ביסוס גדול לדבריו. למרות הכחשת האם את דברי הבן מכל וכל, הופיע חוקר והציג צילומים וסרט שהאשה חיה בביתה עם הנטען. הנ"ל לן בביתה, וכן היא יוצאת עמו לקניות.

ועוד, בכל מורדת עדין יש מקום לעשיית ניסיון לשלום בית. במקרה זה סמוך למרידה, הצדדים עדיין ביקשו לעשות שלום בית. בחודש יוני 2012 הצדדים רכשו בית חדש מקבלן, ובתאריך יד' סיון תשע"ב (14.6.2012) הלווה להם אבי הבעל 400,000 ש"ח לצורך רכישת הבית (וכפי שיתבאר להלן). וכמה חדשים לאחר מכן, בחודש אוקטובר האשה הכניסה גבר זר הביתה, הרי זו מרידה שלא יהיה דרך לחזור לשלום בית, ואין לך מרידה גדולה מזו.

מסקנת הדברים כי האשה מורדת ולכן הדין שמפסידה את חצי הדירה שאבי הבעל שילם עבורה.

ב. המניה באגד

לטענת הבעל המניה נרכשה בתאריך כט' טבת תשנ"ה (1.1.1995) טרם חתונתם של הצדדים. המניה נרכשה באמצעות כספו של אבי הבעל ע"י צ'ק בנקאי ולכן אין לאשה בה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דבר. הבעל מכחיש עובדתית בתוקף את טענות האשה כי המניה נרכשה בתשלומים חודשיים מכספי עבודתו של הבעל.

האשה משיבה כי נישאה לתובע ב-שבט תשנ"ה (2.95), כחודש אחד לאחר רכישת המניה, כשהיתה בהריון מתקדם מהתובע. לטענתה, המגורים הממושכים עם התובע בבית אחד (כשלוש שנים) למרות שעדיין לא היו נשואים כדמו"י הרי בכוחם ליצור כוונת שיתוף. יתרה מזאת טוענת האשה כי מלכתחילה חשבו להינשא זל"ז לפני כן אלא שהבעל עיכב את הנישואין כדי לרכוש את המניה לפנייהם. עוד טוענת האשה כי לאור העובדה שמניה זו שימשה מקור לפרנסה בחיי הנישואין, הרי שדינו של נכס זה כמשותף.

ביה"ד פוסק לאחר שנוכח כי אבי הבעל הוא שקנה את המניה ע"ש בנו לפני הנישואין לכן המניה שייכת לבן. אין בעובדה שהבעל פירנס את המשפחה מנכס זה בכדי להפוך את הנכס לנכס של המשפחה. הגע עצמך, בעל שבא לנישואין עם נכס להשכרה וממנו פרנס את המשפחה, ודאי שבכך זה אינו הופך את המלון לנכס משותף של המשפחה.

ג. הלוואת הצדדים מאבי הבעל

הצדדים שילמו לקבלן סך 500,000 ש"ח עבור רכישת דירה שבסופו של דבר בוטלה. בפני ביה"ד הוצג צילום הש"ק עליו נקוב הסכום 400,000 ₪ שנתן אבי הבעל לבעל. תאריך הצ'ק – 14.6.12.

לטענת הבעל לוו הצדדים מאבי הבעל סך 400,000 ש"ח בצ'ק עבור רכישת הדירה. לטענתו, חייבים הצדדים להחזיר הלוואה זו לאבי הבעל.

בנוסף להצגת תצלום הצ'ק הנ"ל, מציג הבעל מסמך עליו חתומים הוא ואשתו לשעבר. האשה הודתה בדיון שהחתימה על המסמך היא אכן חתימתה. וזה נוסח המסמך:

אני ג.ל. [הבעל] אני ב.ל. [האשה]

קיבלנו צ'ק על סך 400,000 ₪ מ-ל.ג. [אבי הבעל]

מתחייבים להחזיר את הסכום הנקוב בזמן מכירה של הדירה ב[...]
ברח'...

וחתומים הבעל והאשה.

לעומתו משיבה האשה כי היא פטורה מלשלם את הסך של 400,000 ש"ח. לטענתה סכום זה ניתן לבעל תמורת דירה שמכר לאביו. את העובדה שהיא חתומה על מסמך שהיא מתחייבת לשלם את הסך הנ"ל היא ביארה, שהיא חתמה על המסמך שהיא מאשרת קבלת הסכום הנ"ל, אולם את המילים שהיא מתחייבת לשלם לאבי בעלה את הסכום הנ"ל, לטענתה, בעלה הוסיף לאחר מכן, לאחר פרוץ הסכסוך ביניהם. לביסוס טענתה כי הסכום התקבל בתמורה לדירה אחרת ולא בתורת הלוואה רוצה האשה להוכיח מנוסח המסמך בו נכתב: "קיבלנו צ'ק" ולא "קיבלנו הלוואה" וכיוצא בזאת.

ומכאן להכרעת ביה"ד. ראשית נאמר, כי הבא לטעון טענת פסלות נגד שטר עליו חובת ההוכחה. במקרה שלפנינו האשה לא הציגה כל ראיה לכך שהזיוף אכן בוצע כטענתה, ולפיכך אין מקום לטענתה. והדברים קל וחומר במקרה שלפנינו, שהאשה נתפסה בשקריות בכמה עניינים שיבוארו להלן, בוודאי שאין מקום לקבל את טענתה ללא שום בדל ראיה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מלבד זאת ובנוסף, טענת האשה שהסכום ניתן לבעל תמורת דירה שמכר לאביו תמוהה ואינה ברורה. אם מכר הבעל את הדירה לאביו, מדוע דרש עבורה סכום פעוט של 400,000 ש"ח?

ובלאו הכי נראה שטענת האשה נדחית. ראה פרוטוקול הדיון מתאריך ג' ניסן תשע"ו (14.4.16):

הבעל: הצ'ק לא ניתן תמורת הבית.

הבעל: בשנת 1991 אבי העביר את הבית על שמי לצרכי מס בלבד. כשרכשנו את הבית מאחר והבית על שמי. היה אסור שיהיה בית על השם שלי בגלל שמש שבח יהיה גבוה יותר ולכן החזרתי לו את הבית. מעולם לא נהניתי מהבית. לא נהניתי מהבית, הוא נועד לצרכי מס.

האשה: רק סבלנו מהבית היו חובות בגין הבית. ברישום לגן עיריה היינו צריכים לשלם את החובות.

ביה"ד: מי לקח את השכירות לבית הזה.

האשה: לא יודעת. האבא שלו! ?

לפנינו אם כן הודאת האשה שהדירה אותה הבעל העביר לאביו אכן לא היתה שלו. האב גבה את שכירות הדירה כל השנים והדבר גרם להם רק נזק. אם הדירה היתה של בעלה מדוע אבי הבעל גבה את השכירות כל השנים. נבחר, האב גבה שכר דירה כל שנות הנישואין, הצדדים נישאו בשנת 1995 וא"כ מדובר שהאב גבה שכר דירה כ-17 שנה.

נוסף על כך, תאריך החתימה על התצהירים של העברת הדירה ללא תמורה היה ביום י"ז אייר תשע"ב (9.5.12), ואילו התאריך שהאב העביר לצדדים את הצ'ק היה ביום כ"ד סיון תשע"ב (14.6.12), יותר מחודש אחרי שהעבירו לאב את הדירה.

לכן לפי האמור לעיל ביה"ד פוסק כי הצדדים חייבים להעביר לאבי הבעל 400,000 ש"ח כפי שהתחייבו בכתב ההתחייבות דלעיל.

נציין שכסף זה נמצא אצל הקבלן, אותו נתנו הצדדים לצורך רכישת הדירה, רכישה שבוטלה. הקבלן ממתין לפסיקת ביה"ד לדעת למי להעביר את הכסף.

ד. הרכב המשותף

הבעל תובע מחצית תמורת הרכב שנמכר ע"י האשה. ע"פ מחירון שמאות רכבים "לוי יצחק" היה שווי הרכב 25,000 ש"ח. האשה משיבה כי הרכב היה במצב פיזי ומכני גרוע מאוד, הגשם דלף ונכנס לתוך הרכב, וכי התמורה שקיבלה ממכירתו היתה 8000 ש"ח בלבד.

לתביעה זו נתייחס לקמן בסעיף ז.

ה. שכר הדירה

הבעל תובע לחייב את הנתבעת בשכר דירה כל זמן שלא דר בה עד למועד שתמכר הדירה. לפי תצהיר בנם של הצדדים, מחודש אוקטובר 2012 התגוררה האשה בדירת הצדדים עם גבר זר איתו זנתה. לעומתו משיבה האשה כי היא גרה בדירה עם הילדים בלבד, ואילו הגבר הנטען אינו גר בבית אלא נכנס ויוצא ודר עם אימו. האשה הצהירה בדיון מיום י"ח אייר תשע"ד (18.5.14) כי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מבחינתה יכול הבעל לחזור לדירה אם ימנע מאלימות. לגבי מועד כניסת הנטען לבית טוענת האשה כי הבן הודה שחתם על התצהיר שנוסח ע"י אביו וב"כ בלי להיות מודע לתוכנו.

במחלוקת זו ביה"ד מכריע ופוסק כי להלכה מעת שהיה אסור לבעל לגור בבית, הרי שהאשה השתמשה בדירה השייכת לו והרי היא חייבת לשלם לו שכר דירה מלא.

לגבי טענתה שהילדים של הצדדים גרו בבית והאב חייב במדור שלהם, טענה זו אינה מתקבלת כיון שנושא מזונות הילדים אינו בפנינו, ואנו מנועים מלפסוק בתביעת המדור.

לגבי קביעת התאריך שממנו אסור היה לבעל לגור בבית, ומכח האמור לעיל מאז חייבת האשה לשלם דמי שכירות, בכתב התביעה של הבעל אותו הגיש לביה"ד עוד ביום י"ט חשוון תשע"ג (4.11.12). מגולל הבעל את טענתו כי האשה: "זנחה את התא המשפחתי אליו התחייבה בנישואיה זנחה את ילדיה ואת בעלה ונוהגת כאשה אשר אינה ולא נשואה כלל... זונחת את הילדים בלילות ויוצאת לבלות עם בן זוגה. האשה 3 פעמים חוזרת לבית המשותף ב-5 בלילה ומתעלמת מבעלה ומילדיה בשר מברשה."

מנגד האשה מכחישה וטוענת שהכירה את הנטען כחצי שנה לאחר שהבעל עזב את הבית. לדבריה מגיע לבעל שכר דירה עבור השתמשותה במחצית הדירה מעת שהכירה את הגבר הזר.

בבואנו לפסוק בשאלה זו אנו חייבים לקבל את גירסת הבעל. בענין זה האשה נתפסה בשקר, בכל טענה שטענה. טענתה שאין לה גבר זר, דרישתה לכתובה, וכן הכחשתה שגבר זר גר בדירתה. לביה"ד הגיעו ממצאי החוקר שהביא סרטונים בהם תועד כי גבר זר גר בדירתה, והם גרים כבני זוג לכל דבר. וא"כ חייבים אנו לומר שטענת הבעל בכתב תביעת הגרושין נכונה.

ולפי זה האשה חייבת לשלם לבעלה לשעבר שכר דירה מלא לפחות מיום י"ט חשוון תשע"ג (4.11.12).

בנוגע לסכום דמי השכירות ביה"ד קיבל את חו"ד של השמאית לפיו אומדן דמי השכירות מחולק לפי שנים כדלהלן: בשנים 2015–2016 אומדן דמי השכירות הינו 2900 ש"ח לחודש. בשנים 2013–2014, 2600 ש"ח לחודש, ובשנת 2012 השכירות עלתה 2400 ש"ח לחודש.

לפי האמור ביה"ד פוסק שהאשה חייבת לשלם לתובע שכר דירה מלא עבור דירתם החל מ-4.11.12 עד שתפנה את הדירה. ולפי חו"ד השמאית החישוב הוא כדלהלן:

לשנת 2012 – 2400 ש"ח ועוד 2000 ש"ח, סך הכל לשנת 2012 – 4400 ש"ח.

לשנים 2013–2014: 2600 ש"ח, ול 24 חודשים. סך הכל 62,400 ש"ח.

לשנים 2015–2016: 2900 ש"ח, ול 24 חודשים. סך הכל 69,600 ש"ח.

נמצא סך כל דמי השכירות, שכר דירה מלא, עד 31.12.2016 מסתכם בסך 136,400 ש"ח.

החל מ-1.1.2017 עד שתפנה האשה את הדירה עליה לשלם סך של 2900 ש"ח.

ו. חלוקת המטלטלין

התובע הציע חלוקת מטלטלין ע"פ עקרון של שתי רשימות. האשה טוענת מצידה כי המטלטלין ישנים וכי היא השתמשה בהם גם לצרכי הילדים.

ביה"ד פוסק שהאשה תקח את התכולה וביה"ד יפצה את הבעל תמורת חצי המטלטלין בחלוקת הכספים. (להלן סעיף ז).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ז. חלוקת הכספים

הצדדים מסכימים כי בחשבון היו 200,000 ש"ח.

לטענת האשה, בעת שעזב את הבית נטל התובע 45,000 ₪. לטענה זו צירפה האשה מסמכים.

מעמדת התובע עולה שהסכום שדינו לחלוקה בין הצדדים הינו 40,000 ₪ בלבד. 5,000 ש"ח הוא נטל כדי להתפרנס ולהסתדר עם עזיבתו את הבית.

מנגד, האשה בשקריה גרמה לו הוצאות משפט מיותרות. מלבד עלות ייצוג המשפטי עקב התארכות ההליכים, שנגרמו עקב שקריה, נאלץ התובע גם לשכור חוקר ע"מ להוכיח לביה"ד את מגוריה בדירת הצדדים עם גבר זר.

מלבד האמור, האשה מקבלת את כל המטלטלין המשותפים. כן מכרה האשה את הרכב ונטלה את תמורתו (על סכומו נתונה מחלוקת). לכן תובע הבעל מחצית המטלטלין ותמורת הרכב.

בהתחשב בכל האמור לעיל (הכספים שמשך הבעל, המטלטלין, המכונית והוצאות משפט), מכריע ביה"ד שמהסך הנ"ל, כ-200,000 ש"ח, המצוי בחשבון הבנק יקבל התובע 3/4 והאשה תקבל 1/4.

הרב נחום גורטלר – אב"ד

דעת המיעוט

חצי מהדירה רשום על שם האשה. לפי דעת הרוב חצי הדירה ניתן לאשה במתנה שחוזרת עקב מרידתה. לדעת המיעוט יש לפקפק בכך מ-3 סיבות כמפורט להלן.

א. בפסקי דין רבניים חלק ד' עמוד 266 נכתב:

ובדרך אגב ברצוננו להעיר בנ"ד בעצם הפקעת זכות האשה בדירה מטעם דאדעתא למשקל ולמיפק לא אקני לה. אם נניח כדברי ב"כ האשה שבשעה שרכשו את הדירה נרשם הבית על שם שניהם, (לא שהבעל העביר את מחצית הדירה על שם אשתו לאחר שקנה הבעל את כל הדירה), ואם נכון הדבר, נמצא שהמוכר הוא המקנה את הבית לשני בני הזוג. ושניהם, היינו האיש והאשה, זכו בדירה בזכויות שוות, א"כ יש לדון כי בכלל לא יכול הבעל לטעון אדעתא למשקל ולמיפק לא אקני לה, הואיל ולא איהו אשר הקנה לה את מחצית הדירה, ולא ממנו זכתה בדירה אלא ע"י המוכר. ולפי"ז מצטמצם טענת הבעל רק בנוגע לכסף ששילם עבור חלקה בדירה, אבל זה לא יכול לפגוע בבעלות האשה בדירה. ולכן במקרה ומאז שרכשו את הדירה עלה ערכה של הדירה, יש לזקוף את זה לזכותה של האשה. אכן לצורך הדיון אשר לפנינו אנו פוטרם מלקבוע מסמרות בנקודה זו.

ובפסקי דין רבניים חלק יד עמוד 28 נכתב:

אולם יש לשים לב לטענתו הנוספת של ב"כ האשה המסתמך על הערתו של הגר"ש אלישיב (שליט"א) זצ"ל בפס"ד שבכרך ד' עמ' – 266, שכיון שבשעה שנקנה הרכוש ע"ש שניהם, א"כ לא הבעל הוא שהקנהו לאשה אלא המוכר הקנה לשניהם: "וא"כ יש לדון אם בכלל יכול הבעל לטעון אדעתא למיפק לא אקני לה, כי הוא לא הקנה לה כי אם המוכר. ולפי"ז מצטמצמת טענת הבעל רק בנוגע לכסף ששילם עבור חלקה בדירה אבל זה לא יכול לפגוע בבעלות האשה בדירה. ולכן במקרה דמאז שרכשו הדירה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

עלה ערכה של הדירה יש לזקוף את זה לזכותה של האשה". עכ"ל. והנה הגריש"א (שליט"א) זצ"ל לא קבע מסמרות בענין זה, וכסיום דבריו שם: "אכן לצורך הדיון אשר לפנינו אנו פטורים מלקבוע מסמרות בנקודה זו". אכן בפס"ד אחר שבכרך ה' עמ' 170 אכן קבע הגריש"א (שליט"א) זצ"ל מסמרות בנדון וז"ל שם בהמשך הדברים: "כשם שאם אמר בפירוש למוכר שהוא קונה מלבושים וכיוצא בזה עבור אשתו, דבכה"ג אליבא דכ"ע זכתה האשה מהמוכר, ובאשר היא מרדה בו, נראה פשוט שיכול לדרוש ממנה את הכספים שהוציא עליהם". הרי החליט שם שאפילו באופן שהאשה קנתה "ישר" מן המוכר, אם הבעל שילם את הכסף, יכול הוא, במקרה שהיא מורדת, לדרוש ממנה את הכסף ששילם עבורה, אבל אינו יכול לדרוש ממנה להחזיר לו את החפץ עצמו. עיין שם היטב. לכן בנידוננו יש לקבוע שאת הרכוש עצמו שנרשם חציו על שמה לא יוכל הבעל לדרוש בחזרה, כי אפילו אם לא נקבע מסמרות בסברא זו, הרי כבר אמרנו בריש דברינו שהאשה נחשבת למוחזקת במה שרשום על שמה, ואם יש אפילו ספק בנדון, הרי מספיקא לא מפקינן מן המוחזק. ולכן הרכוש בנדל"ג הרשום על שמה אין להוציא ממנה, אולם היא חייבת להחזיר לו את הכספים ששילם עבור רכישת הרכוש הזה.

העולה מהאמור שהמוכר הקנה חצי דירה לאשה ולגביו אין אומדנא של החזר מתנות (ולכל היותר יש לדון אם זכאי להחזר מה ששילם עבור חלקה בדירה).

ב. ראה להגר"ח איזרר שליט"א בתיק 166822/1 בנימוקיו מיום 2.10.1997 שכתב וזה

לשוננו:

מנהג בתי הדין הוא לראות גם כמתנה של מחצית דירת הבעל שנרשמה בטאבו על שם האשה כמתנה שחוזרת במרידתה. אולם לענ"ד יש מקום להטיל ספק "בסוגיא דעלמא זו".

חז"ל חדשו וקבעו שיש אומדנא של "אדעתא למשקל ולמיפק לא יהיב" ואין לנו להוסיף ולחדש תוספות באומדנא זו. לפיכך יש לחלק ולומר שרישום בטאבו של מתנה שלפי מנהג המדינה אין עוררין יותר על מתנה זו, ובקושי ניתן לעקור מתנה זו, ורק ע"י הוכחה של זיוף ותרמית ברישום. הדרך המקובלת לעקור מתנה שכזו זה ע"י חוזה שנרשם כהערת אזהרה בטאבו, ואז כפופה המתנה לתנאי החוזה. דבר זה לא נעשה בעניינינו, ומנין א"כ שבכה"ג שאדם לא פעל כפי שנהוג בהבטחת תנאים בטאבו, שגם כלפיו יש האומדנא של חז"ל.

אמנם יש מאידך גיסא צד גדול לומר שאע"פ שדין חזרת מתנות הוא רק כמורדת ולא בסרחה עליו (שסיבבה הגרושין ע"י הקנטתו) ולא בזנתה, מ"מ הנ"מ במתנות של יחס ורעות, (ובהם יש גם סברא הפוכה שכתבו הפוסקים, דאטו מי שנותן מתנה לאוהבו צריך ערבות שיאהבנו תמיד), אבל בנותן חצי רכושו (חצי דירה), או במקרה שלנו כ-20% מרכושו, זה חדל מלהיות "מתנה" והופך להיות חלק מהסכם הנישואין, שעל דעת נשאה לו ועל דעת כן נשאה שישתף אותה בנכסיו. אבל ברור שמתנות בסדר גודל שכזה אינן מתנות אהבה ורעות אלא חלק מהסכם הנישואין והם נתנות לצורך שותפות חיי הנישואין ולכן אפילו בסרחה עליו תבטל המתנה.

ומאידך ישנו הצד הראשון שכיון שלא רשם הערת אזהרה בטלה האומדנא ונראה שלפחות יש ספקא דדינא אם מתנות שנרשמו בטבו חוזרות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

(הערה: לומר שהאומדנא היא שהמתנה תשאר בגלל הרשום בטאבו אבל האשה תחויב להחזיר את שויה, חידוש זה לא שמענו, שהמתנה קיימת ויש התחייבות להחזיר את שויה. דהיינו, בדירה שרשומה בטאבו, זו מתנה חלוטה שבה לא אומרים אומדנא (אא"כ נרשם על כך הערת אזהרה).

ג. יש לצרף לכך שבנד"ד זה כנגד האומדנא שאבי הבעל מימן הדירה, וזו אינה אלא אומדנא, עומדת האשה המוחזקת בדירה.

בהתחשב בכל הנ"ל דעת המיעוט היא שיש אפשר בין הצדדים, האשה תקבל שלישי מהדירה והבעל שני שלישי ויבוצע פירוק שיתוף שבמסגרתו יקבע מתי תפנה האשה את הדירה. ולפיכך גם תשלומי שכר הדירה שעל האשה לשלם עד לפירוק השיתוף יהיו ביחס 2/3. (2/3 מסך של 136,400 ש"ח עד 31.12.17, ו-2/3 מ-2900 ש"ח לחודש החל מיום 1.1.17).

הרב יהודה שחור

עיינתי בדברי הגאון הרב יהודה שחור שליט"א ובמה שהביא מפסקי דין רבניים חלק ד' עמוד 266 ומפסקי דין רבניים חלק יד' עמוד 28 בנדון בעל שקנה דירה בכספו ושילם לקבלן או למוכר והוא רשם מחצית הדירה על שם האשה, שפסקו שכאשר האשה מורדת אינה חייבת להחזיר מחצית הדירה, אלא רק את הכסף ששילם עבורה.

דנתי בנדון זה בהרחבה בספרי בכורי גשן ח"א סי' ל"ז, ובענף ו' הכרעתי שם להלכה בראיות שבמקרה כזה מחצית הדירה חוזרת, ולא כמו שכתבו בפסקי דין רבניים הנזכרים לעיל. לא אכפול הדברים ואין כאן המקום להאריך.

וזכורני, שלאחר שכתבתי את המאמר הנ"ל שהודפס בספרי בכורי גשן ח"א סי' ל"ז, שוחחתי עם הגאון הרב חיים גדליה צימבליסט שליט"א דיין ביה"ד הגדול, ואמרתי לו את מסקנותי העולים במאמר זה, אמר לי שאב"ד דירושלים הגאון הרב שמואל שפירא זצ"ל גם סובר כמותי וכתב פס"ד בענין וכך היתה מסקנתו. ועיינתי ומצאתי שדבריו הודפסו בפד"ר כרך י"ח מעמוד 271. וכתב שם שגם כאשר אבי הבעל שילם עבור הדירה, אם האשה מורדת הרי שמחצית הדירה שנרשמה ע"ש האשה חוזרת לבעל.

ולגבי הטענה השנייה שהביא בשם הגאון הרב איזירר שליט"א אודות נתינת חלק מהרכוש שאין דינו כנותן מתנה אלא כחלק מהסכם נישואין וכו', עיין בספרי בכורי גשן ח"א סי' ל"ח במאמר אומד דעת לביטול מקח או התחייבות, ושם ביארתי בהרחבה מתי דנים מחמת אומד הדעת לביטול מקח או התחייבות. ועוד עיין רמ"א חו"מ סי' ר"ז סעי' ד' שהביא דעת השלטי הגבורים בשם הפסקי הרי"ד והריא"ז שבמתנה דברים שבלב הוו דברים. וחז"ל קבעו לנו שמתנות שבעל שנותן לאשתו, ובמיוחד חצי דירה שהוא נותן לאשתו, הרי הוא מתכוון לגור בדירה זו עמה כל ימי חייו, דמתנה זו אינה מתנה חלוטה, ועל מקרה שהאשה תמרוד בו לא נתן את המתנה, ובמתנה אמדינן דעת הנותן בלבד.

במקרה שלנו האשה מרדה בבעלה מרידה הגרועה ביותר במרידות שדברו בהם חז"ל, אין כאן מרידה מחמת רגישות שיש לאשה, שמואסת בבעלה ואינה יכולה לחיות עמו, במקרה שלנו האשה מרדה בבעלה בצורה המחפירה ביותר, בכך שהביאה גבר זר שיגור עמה בדירה שבעלה נתן לה וזאת לעיני ילדיה. שנים רבות ככהונתי כדיין בבתי הדין לא נתקלתי במרידה כזאת.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ולגבי הטענה שהבעל לא כתב הערה בטאבו, יש להשיב כי במקרה של מרידה שהאשה מפסידה מתנותיה אין הדבר נתון להחלטת הבעל, דבר זה נתון לדיינים שידונו ויקבעו אם האשה הפסידה מתנותיה. לכן אומד הדעת הוא שהבעל נתן מתנה בתנאי, וסמך שבית הדין שידון בדבר יקבע מה דין המתנות שנתן לאשתו ואם האשה הפסידה מתנותיה. בכל מקרה של מרידה שבעקבות כך הצדדים מתגרשים, ההכרעה נתונה לשיקול דעת דייני בית הדין והם המחליטים כיצד לחלק את דירת הצדדים.

הרב נחום גורטלר – אב"ד

עברתי על דברי עמיתי הגאונים. ודעתי מסכמת ומצטרפת לדעתו של כב' אב"ד הגר"נ גורטלר שליט"א. ובנוסף, לפנינו עדות של כב' הגר"ח איזירר שליט"א המעיד לפנינו שמנהג בתי הדין להחזיר המתנה כשמרדה (כפי שציטט הגר"י שחור שליט"א).

במקרה דנן האשה מרדה בבעלה כפי שהוכיח כב' אב"ד שליט"א ולא ניתן לקיים בה את ההתראות וההכרזות הנצרכות ע"פ דין מפני שזנתה תחת בעלה, ולכן דינה להפסיד את המתנות. ומתנה זו (חצי דירה) בוודאות גמורה לא נתן לה הבעל רק אדעתא דתיקום תחתיו.

ולענ"ד, אי רישום הערת אזהרה או הסכם לא מהווה רעותא באומדנא ברורה זו, כיוון שאין רגילות בין בני זוג נשואים להקפיד בכך, והאומדנא שנתן לה סכום כזה רק אם תעמוד לפניו חזקה כל כך שאין צורך להוכיח אחרת לאחר זמן.

גם צודק כב' אב"ד שליט"א, שגם כאשר קנו מן המוכר, אמדינן דעת המוכר שמכר למי שרוצה נותן המעות שיהיה שייך. כמו שכתב להוכיח במישור בספרו בכורי גושן, ודבריו נכונים ע"ש.

ויש להוסיף סברא חדשה, שהרי עיקר הקנין בקרקע הרי הוא קנין כסף, אלא שחייבים להשלים הרישום מכיון שהנוהג הוא לרשום. וממילא, הרי פשיטא שכוונת המוכר להקנות למי ששילם את הכסף ורק הרישום נעשה ע"ש שניהם, שכאמור, הרישום אינו עצמו של קנין אלא בא להשלים סמיכות הדעת, אבל בוודאי עיקר הקנין של המוכר נסמך על נתינת המעות. ויש עוד לעיין ולהרחיב בסברא זו. ואכמ"ל.

לסיכום: מסכים אני לדעתו של הגר"נ גורטלר שליט"א.

הרב ציון אשכנזי

פסיקתא:

לאור האמור לעיל ביה"ד פוסק:

א. הדירה שברח'... הרשומה ע"ש שני הצדדים שייכת לבעל.

ב. המניה באגד הרשומה ע"ש התובע שייכת לו.

ג. הצדדים חייבים לשלם לאבי התובע 400,000 ₪, כספי הלוואה שהלווה להם בתאריך 14.6.12 לצורך קניית דירה. מכיון שכסף זה נמצא אצל הקבלן הממתין לפסיקת ביה"ד, לכן על פי האמור בפס"ד זה ביה"ד פוסק כי על הקבלן להעביר לאבי הבעל סך של 400,000 ש"ח מהכספים המופקדים אצלו.

ד. הסכום שהנתבעת חייבת לשלם לתובע עבור הרכב נכלל להלן בסעיף ז.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ה. (1) לאור קביעת ביה"ד שהדירה כולה שייכת לבעל, לכן האשה חייבת לשלם לבעל לשעבר שכר דירה מלא עבור השתמשותה בדירה עד לתאריך 31.12.16 סך של 136,400 ש"ח.

(2) החל מיום 1.1.17 ועד לתאריך שהאשה תפנה את הדירה (או תקבל בה את מלא החזקה אם תקנה את חלקו של הבעל בדירה), תשלם האשה לבעל סך של 2,900 ש"ח לחודש.

ו. המטלטלין שבדירה יהיו שייכים לאשה. תמורת מחציתם השייכת לבעל ביה"ד מחייב אותה בסכום הנכלל כאמור בסעיף ז'.

ז. הכסף בחשבון המשותף יחולק ביחס 3/4 לתובע 1/4 לנתבעת.

ח. הכסף שבחשבונות חסכון ע"ש הילדים ינתן לילדים.

ט. ביה"ד מורה לאשה לפנות את הדירה תוך שלשה חדשים.

י. סעיפים א, ה, ט, נקבעו כדעת הרוב. לדעת המיעוט לאשה 1/3 מהדירה ותשלומי שכר הדירה שתשלם יהיו 2/3 מהאמור לעיל ופנוי האשה מהדירה יקבע בהליך פירוק השיתוף שיש לבצע.

ניתן לפרסם את פסק הדין לאחר השמטת פרטי הזיהוי של המבקשים.

ניתן ביום ד' באייר התשע"ז (30.4.2017).

הרב ציון אשכנזי

הרב יהודה שחור

הרב נחום שמואל גורטלר – אב"ד